

VALTION METSÄTULOT
KUNNALLISVEROTUKSESSA

O. J. LAKARI, FIL. TOHT.,
METSÄNEUVOS, HELSINKI

*DIE WALDERTRÄGE DES STAATES IN DER
KOMMUNALBESTEUERUNG*

SISÄLTÖ.

	Sivu
Valtion suorittaman veron jakaantuminen	3
Valtion suorittaman veron merkitys kunnille ...	7
<i>Veroäyrin todellinen hinta 1926</i>	7
<i>Veroäyrin hinta, ellei valtio olisi suorittanut veroa metsätulojensa perusteella</i>	10
Valtionmetsien pinta-alaan perustuva verotus...	15
<i>Referat</i>	18

Tammikuun 20 päivänä 1922 maalaiskuntain kunnallishallinnosta annetun lain mukaan on valtio verovelvollinen m.m. niiden puhtaiden tulojen neljänestä osasta, jotka valtio saa kruununpuistoista ja kruununmetsistä tapahtuneesta metsän tai metsäntuotteiden myynnistä tai käytöstä omiin jalostuslaitoksiinsa. Ensi kerran joutui valtio v. 1921 saatujen metsätulojensa perusteella maksamaan veroa kunnille. Joulukuun 21 päivänä 1923 annetun lain mukaan on valtion puhtaiden metsätulojen verotettava osuus korotettu puoleen, jota paitsi puhtaiden tulojen määrää laskettaessa hallintokustannuksia ei oteta vähennyksinä huomioon.

Seuraavassa käsitellään v. 1926 toimitettua kunnallisverotusta siitä syystä, että mainittu vuosi on viimeinen, jolta kunnallisverotusaineisto on julaistu.

VALTION SUORITTAMAN VERON JAKAANTUMINEN.

Vuonna 1926 Suomen maalaiskunnissa toimitetussa kunnallisverotuksessa on metsähallinnon maksettavaksi pantu määrä valtion metsätulojen perusteella (v:lta 1925) 4.75 miljoonaa markkaa.

Eri lääneissä on niiden kuntien lukumäärä, joille valtio metsätulojen perusteella on joutunut veroa maksamaan, seuraava:

Lääni	Maalaiskuntien luku	Kuntien luku, joissa valtio on maksanut veroa metsätulojen perusteella, kpl.	% maalaiskuntien luvusta
Uusimaa	44	27	61.5
Turku ja Pori	109	55	50.5
Häme	58	38	65.5
Viipuri	65	21	32.5
Mikkeli	29	16	55.5
Kuopio	47	15	32.0
Vaasa	88	45	51.0
Oulu	76	47	62.0
Ahvenanmaa	15	—	—
Yhteensä	531	264	49.7

Miltei puolet kunnista on sellaisia, joissa valtio v. 1925 saamiensa metsätulojensa perusteella on verotettu v. 1926. Näiden kuntien suhteellinen luku on Oulun, Uudenmaan ja Hämeen lääneissä kuta-kuinkin yhtäsuuri eli lähes $\frac{2}{3}$ läänin kuntien lukumäärästä, kun taas Kuopion ja Viipurin lääneissä vastaava luku on lähes $\frac{1}{3}$.

Eri lääneissä olivat valtion v. 1925 saamiensa metsätulojen perusteella kunnille suorittamat veromäärät seuraavat. Vertailun vuoksi on merkitty myöskin samojen kuntien koko maksuunpantu määrä samana vuonna Maalaiskunta-lehdessä N:o 8 v. 1927 siv. 249—259 olleen selostuksen nojalla.

Valtion suorittamat veromäärät eri lääneissä v. 1926.

Lääni	Kuntien luku	Koko maksuunpantu määrä niissä kunnissa, joissa valtio suoritti veroa metsätulojen perusteella, milj. markoissa	Valtion metsätulojensa perusteella suorittama veromäärä			Valtion suorittaman veron määrä keskimäärin kuntaa kohti mk
			tuhan-sissa mar-koissa	% koko maksuunpannusta määrästä	% eri läänien osalle	
Uusimaa	27	34.0	76	0.2	1.6	2 830: —
Turku ja Pori .	55	34.8	179	0.5	3.8	3 250: —
Häme	38	37.2	450	1.2	9.4	12 100: —
Viipuri	21	20.9	768	3.7	16.2	36 600: —
Mikkeli	16	13.6	113	0.8	2.3	7 050: —
Kuopio	15	20.9	444	2.1	9.4	29 600: —
Vaasa	45	32.7	562	1.7	11.8	12 500: —
Oulu	47	31.8	2 154	6.8	45.5	45 800: —
Yhteensä	264	225.9	4 746	2.1	100.0	17 950: —

Joskaan edellä lasketut luvut eivät anna oikeaa kuvaa valtion metsätulojen perusteella suoritetun veromäärän jakaantumisesta maan eri seutujen kesken, niin käynee taulukosta kuitenkin selville, että Viipurin, Kuopion ja varsinkin Oulun läänin kunnille näillä veroilla on merkitystä. Niinpä Oulun läänin 47 kuntaa, joka vastaa 62 % Oulun läänin kuntien luvusta ja lähes 9 % koko maan kuntien luvusta, ovat saaneet lähes puolet koko valtion suorittamasta veromäärästä. Paremmiin selviää veromäärän jakaantuminen eri kuntien kesken, jos järjestetään verosta osalliseksi päässeet kunnat veron suuruuden mukaan.

Valtion v. 1926 suorittama veromäärä jakaantuu eri lääneissä veronsuuruusluokittain seuraavasti.

Metsähallinnon suorittaman veron suuruusluokka	Uusimaa		Turku ja Pori		Häme		Viipuri		Mikkeli		Kuopio		Vaasa		Oulu		Yhteensä	
	Valtion suorittama vero 1 000 mk:ssa	Kuntien lukumäärä	Valtion suorittama vero 1 000 mk:ssa	Kuntien lukumäärä	Valtion suorittama vero 1 000 mk:ssa	Kuntien lukumäärä	Valtion suorittama vero 1 000 mk:ssa	Kuntien lukumäärä	Valtion suorittama vero 1 000 mk:ssa	Kuntien lukumäärä	Valtion suorittama vero 1 000 mk:ssa	Kuntien lukumäärä	Valtion suorittama vero 1 000 mk:ssa	Kuntien lukumäärä	Valtion suorittama vero 1 000 mk:ssa	Kuntien lukumäärä	Valtion suorittama vero 1 000 mk:ssa	Kuntien lukumäärä
alle 1 000 mk.	13	9	34	16	11	13	5	1	3	10	16	4	75	4	87	55	399	87
1 000—4 999 mk. . .	9	4	16	2	13	5	5	8	2	2	11	2	11	6	70	6	23	70
5 000—9 999 mk. . .	4	1	2	1	3	2	2	4	1	1	5	1	3	6	27	6	350	27
10 000—19 999 mk. .	1	—	1	—	5	—	3	—	—	3	—	3	39	6	23	6	108	6
20 000—49 999 mk. .	—	—	1	—	87	—	1	—	—	4	—	4	235	12	30	12	343	30
50 000—99 999 mk. .	—	—	1	—	236	—	2	—	—	—	—	—	213	7	16	7	539	16
100 000 + mk.	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	6	11	6	1 109	11
Yhteensä	27	27	55	55	38	38	21	21	16	16	15	15	45	45	47	47	2 154	264

Tästä taulukosta havaitaan, että 11 kuntaa, nim. Savukoski, Pudasjärvi, Suojärvi, Rovaniemi, Taivalkoski, Kuhmoniemi, Turtola, Pielisjärvi, Ilomantsi, Korpiselkä ja Suistamo ovat saaneet valtion suorittamasta veromäärästä kukin yli 100 000 markkaa ja yhteensä lähes 2 miljoonaa markkaa eli n. 40 % valtion suorittaman veron määrästä, kun taas kuntien pääosa (184 kpl. vastaten 70 % niistä kunnista, jotka ovat päässeet osallisiksi valtion metsätulojen perusteella suoritettusta verosta) on yhteensä saanut lähes 0.4 miljoonaa markkaa, eli 8.4 % koko suoritettusta määrästä. Vertauksen vuoksi mainittakoon, että Savukosken kunta yksin sai veroa 254 353 markkaa. M.m. sellaiset rajaseutukunnat kuin Kuusamo, Ristijärvi, Enontekiö, Utsjoki ja Petsamo eivät ole päässeet osallisiksi valtion metsätulojen perusteella suoritettusta verosta.

Vuonna 1927 toimitetun verotuksen perusteella suoritti valtio v. 1926 saamiensa metsätulojen perusteella maalaiskunnille veroa 5.2 milj. markkaa, josta määrästä 14 kuntaa, niiden joukossa Savukoski, Pudasjärvi, Suojärvi, Rovaniemi, Taivalkoski, Kuhmoniemi, Korpiselkä ja Suistamo, ovat saaneet 2.1 miljoonaa markkaa eli n. 40 % koko valtion suorittamasta veromäärästä. Rovaniemen kunta yksin sai lähes 340 000 markkaa.

Vuonna 1928 toimitetun verotuksen perusteella suoritti valtio v. 1927 saamiensa metsätulojen perusteella 10 kunnalle yhteensä 2.4 milj. markkaa, vastaten 46 % v. 1928 menoarviossa valtion metsämaista suoritettavaan veroon varatusta määrärahasta. Kuntia, jotka tällöin ovat saaneet verona valtiolta yli 100 000 markkaa ovat edelleenkin Savukoski, Pudasjärvi, Suojärvi, Rovaniemi, Kuhmoniemi, Korpiselkä, Ilomantsi. Suurimman erän ovat verosta saaneet Rovaniemi (349 598: 60), Suojärvi (324 018: —), Pudasjärvi (286 426: 20), Savukoski (250 154: —), Ilomantsi (241 307: 50) ja Ranua (211 447: 50), joiden osuus yhteensä nousee 1.7 milj. markkaan eli 32 % koko tarkoitukseen menosäännössä varatusta määrästä.

Valtion v. 1925 saamiensa metsätulojen perusteella v. 1926 suorittaman veron merkitystä eri kuntien talouteen valaisee seuraava taulukko:

Valtion osuus metsätulojensa perusteella maalaiskunnissa maksuun pannusta määrästä %:ssa	L ä ä n i								Yhteensä
	Uusi-maa	Turku ja Pori	Häme	Viipuri	Mikkeli	Kuopio	Vaasa	Oulu	
	kuntien luku								
alle 0.1	12	25	12	4	1	3	12	3	72
0.1— 0.49	8	20	10	5	5	2	7	6	63
0.5— 0.99	3	4	1	1	4	1	8	4	26
1.0— 1.99	3	1	6	5	2	3	7	1	28
2.0— 4.99	1	3	7	1	4	4	2	10	32
5.0— 9.99	—	1	2	2	—	2	5	11	23
10.0—19.99	—	1	—	2	—	—	3	8	14
20.0—29.99	—	—	—	1	—	—	—	3	4
30.0+	—	—	—	—	—	—	1	1	2
Yhteensä	27	55	38	21	16	15	45	47	264

Edellisestä käy selville, että niistä 264 kunnasta, joille valtio metsätulojensa perusteella v. 1926 maksoi veroa, 161 eli lähes $\frac{2}{3}$ oli sellaisia, joissa valtion metsätulojen perusteella suoritettu veromäärä oli pienempi kuin 1 % kuntien maksuunpannusta veromäärästä, kun taas sellaisia kuntia, joissa valtion suorittaman veron määrä oli enemmän kuin 10 % maksuun pannusta määrästä oli kaikkiaan 20 eli 7.6 % niiden kuntien lukumäärästä, joille valtio metsätulojen perusteella maksoi veroa, ja 3.8 % Suomen kaikkien maalaiskuntien lukumäärästä.

Merkitsevin on valtion suorittama vero seuraaville kuudelle kunnalle: Savukoski, jossa valtion osuus oli 42.4 % kunnassa maksuunpannusta veromäärästä, Turtola (22.18 %), Ranua (27.80 %), Taivalkoski (20.95 %), Lestijärvi (32.95 %) ja Korpiselkä (25.9 %).

VALTION SUORITTAMAN VERON MERKITYS KUNNILLE.

Veroäyrin todellinen hinta v. 1926.

Valtion v. 1925 saamiensa metsätulojen perusteella suorittaman kunnallismaksujen merkitystä eri osissa maata valaisee parhaiten se seikka, miten veroäyrin suuruus olisi muuttunut, ellei valtio metsätulojensa perusteella olisi suorittanut mitään kunnallisveroa ja edel-

lyttäen, että taksoitettava määrä olisi pysynyt entisellään. Sitä varten on tarpeen luoda katsaus veroäyriin hinnan suuruuteen maalaiskunnissa v. 1926.

Veroäyriin suuruus v. 1926 niissä kunnissa, joissa valtio suoritti veroa metsätulojensa perusteella.

Veroäyriin hinta kunnallisverotuksessa mk	L ä ä n i								Yhteensä
	Uusi- maa	Turku ja Pori	Häme	Viipuri	Mikkeli	Kuopio	Vaasa	Oulu	
	kuntien luku								
alle 2.00	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2— 3.99	1	2	1	—	—	—	—	—	4
4— 5.99	4	9	3	6	1	—	7	2	32
6— 7.99	16	19	13	9	6	4	12	7	86
8— 9.99	5	21	15	3	7	2	13	14	80
10—11.99	1	3	5	3	2	5	12	14	45
12—13.99	—	1	1	—	—	2	—	5	9
14—15.99	—	—	—	—	—	2	1	3	6
16+	—	—	—	—	—	—	—	2	2
Yhteensä	27	55	38	21	16	15	45	47	264

Kuten edellä olevasta taulukosta käy selville, on niiden kuntien joukossa, joissa valtiota on verotettu metsätulojensa perusteella v. 1926, kaikkiaan 17 sellaista kuntaa, joissa veroäyri on ollut vähintään 12 markkaa. Näistä kunnista on n. 60 % Oulun läänissä. Sellaisia, joissa veroäyri oli vähintään 14 markkaa, oli 8 kuntaa, nimittäin: Savukoski (veroäyriin suuruus 19 markkaa), Taivalkoski (17: 33), Haapajärvi (14: 42), Reisjärvi (14: 20), Nivala (14: —), Soini (15: 60), Valtimo (14: 20) ja Rautavaara (15: 45). Sillä välin kuin useimmissa kunnissa veroäyri oli 6—10 markan tienoilla ja verovelvolliset siis suorittivat kunnalle veronsa $\frac{1}{15}$ resp. $\frac{1}{10}$ vuosituloistaan, maksoivat Savukosken kunnan verovelvolliset, edellyttäen, että taksoitus on ollut oikea, n. $\frac{1}{5}$ vuosituloistaan veroina kunnalle.

Vertailun vuoksi esitetään vastaavat tiedot veroäyriin suuruudesta niissä kunnissa, joissa valtio v. 1925 ei ole suorittanut veroa. Useimmat näistä kunnista ovat sellaisia, joissa valtiolla ei ole maa-

omaisuutta. Eräät ovat sellaisia, joissa valtiolla ei ollut tuloja metsistään v. 1925. Niinpä Kuusamossa v. 1926 on isojakotöiden takia hakkuut olleet varsin vähissä. Eräitä kuntia on sellaisiakin, jotka ovat jättäneet valtiolta veron, nähtävästi sen pienuuden takia, kokonaan perimättä, kuten Himanka, Karttula, Kuusisto, Lappi T.I., Luumäki, Messukylä, Mäntyharju, Paattinen, Paavola, Piikkiö, Pyhäranta, Rantasalmi, Rantsila, Vehkalahti ja Vehmaa.

Veroäyriin suuruus v. 1926 niissä kunnissa, joissa valtio ei suorittanut veroa.

Veroäyriin hinta kunnallis- verotuksessa markkaa	L ä ä n i									Yhteensä
	Ahve- nan- maa	Uusi- maa	Turku ja Pori	Häme	Viipuri	Mikkeli	Kuopio	Vaasa	Oulu	
	kuntien luku									
alle 2.00 ...	1	—	—	—	—	—	—	1	1	3
2— 3.99 ...	5	2	4	—	5	—	—	2	2	20
4— 5.99 ...	6	5	7	2	11	2	—	11	1	45
6— 7.99 ...	3	7	23	7	17	5	3	8	3	76
8— 9.99 ...	—	3	13	7	8	5	6	10	8	60
10—11.99 ...	—	—	6	3	2	1	10	7	6	35
12—13.99 ...	—	—	—	1	1	—	5	3	7	17
14—15.99 ...	—	—	1	—	—	—	3	1	1	6
16+	—	—	—	—	—	—	5	—	—	5
Yhteensä	15	17	54	20	44	13	32	43	29	267

Vertailtaessa veroäyriin suuruutta v. 1926 niissä kunnissa, joissa valtio ei ole suorittanut kunnallisveroa, niihin kuntiin, joissa valtio metsätulojen perusteella samana vuonna on maksanut kunnallisveroa, havaitaan, että veroäyriin suuruusvaihtelut ovat molemmissa tapauksissa kutakuinkin samanlaiset. Huomattavin eroavaisuus on olemassa Kuopion läänissä. Vertailu osoittaa, että niissä Kuopion läänin kunnissa, joissa valtio ei suorittanut veroa, v. 1926, veroäyri oli korkeampi kuin niissä kunnissa, joissa valtio suoritti kunnallisveroa, ja että viidessä kunnassa veroäyri oli yli 16 markan, nim. Kaavi (18: 50), Muuruvesi (17: 25), Riistavesi (16: 05), Tuupovaara (17: 10) ja Tuusniemi (18: 25).

Veroäyrin hinta, ellei valtio olisi suorittanut veroa metsätulojensa perusteella.

Voidaan ehkä huomauttaa, että valtion verovelvollisuus on ollut omiaan alentamaan veroäyrin hintaa niissä kunnissa, joissa on valtion metsiä.

Jotta kävisi selville, missä määrin valtion v. 1926 suorittama vero vaikutti veroäyrin hintaan niissä kunnissa, joissa valtio oli verovelvollinen, esitetään seuraavassa laskelma veroäyrin suuruudesta edellyttäen, että maksuunpantu määrä kunnissa olisi pysynyt muuttumatta, mutta valtio ei olisi ottanut osaa verojen maksamiseen.

Laskelma veroäyrin hinnasta v. 1926 niissä kunnissa, joissa valtio oli verovelvollinen metsätulojensa perusteella, ellei valtio olisi suorittanut kunnallisveroa.

Veroäyrin laskettu hinta v. 1926 markkaa	L ä ä n i								Yhteensä
	Uusi-maa	Turku ja Pori	Häme	Viipuri	Mikkeli	Kuopio	Vaasa	Oulu	
	kuntien luku								
alle 2.00.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2— 3.99.....	1	2	1	—	—	—	—	—	4
4— 5.99.....	4	9	3	6	1	—	5	2	30
6— 7.99.....	16	19	13	8	6	4	14	5	85
8— 9.99.....	5	19	13	4	7	2	11	10	71
10—11.99.....	1	5	7	2	2	4	13	18	52
12—13.99.....	—	1	—	1	—	3	1	6	12
14—15.99.....	—	—	1	—	—	1	—	4	6
16+	—	—	—	—	—	1	1	2	4
Yhteensä	27	55	38	21	16	15	45	47	264

Koko maahan nähden osoittaa tilasto, että niissä 264 kunnassa, joissa valtio v. 1926 suoritti kunnallisveroa metsätulojensa perusteella, 17 kunnassa veroäyri oli 12 markkaa tai sitä suurempi, ja että tällaisten kuntien luku olisi ollut 22, ellei valtio olisi maksanut kunnallisveroa metsätulojensa perusteella. Vastaava luku niissä 267 kunnassa, joissa valtio ei ollut verovelvollinen v. 1926, oli 28, siis melkoista suurempi. Tämä seikka osaltaan antaa tukea sille käsitykselle, että veroäyrin huomattava suuruus eräissä kunnissa voi johtua muista syistä kuin valtionmetsien kunnille aiheuttamista lisäkustannuksista, mikä lakia laadittaessa näyttää olleen käsitys.

Vertaamalla edellä kerrotulla tavalla korjattuja veroäyrin hintoja niissä kunnissa, joissa valtio oli verovelvollinen metsätulojensa perusteella, veroäyrin hintaan niissä kunnissa, joissa valtio ei suorittanut kunnallisveroa v. 1926, havaitaan, että kuntien jakaantuminen molemmissa tapauksissa on suunnilleen samanlainen. Poikkeuksen tekevät edelleenkin Kuopion ja Oulun läänit. (Kuopion läänissä — jossa veroäyri yleensäkin näyttää olevan huomattavasti korkeampi kuin kaikissa muissa lääneissä — oli niissä kunnissa, joissa valtio ei ollut verovelvollinen kunnalle, veroäyri yleensä korkeampi kuin niissä kunnissa, joissa valtio oli verovelvollinen, vaikkapa valtion suorittama veromäärä jätetään huomioon ottamatta. Oulun läänissä näyttää asianlaita olleen päinvastoin.

Kuten aikaisemmin on huomautettu, osoittaa valtion metsätulojen perusteella suoritettun veron merkitystä kunnille parhaiten se seikka, miten suuri veroäyrin hinnan korotus valtion suorittaman veron poisjäämisestä olisi aiheuttanut edellyttäen, että verotettava määrä olisi pysynyt entisellään.

Seuraava taulukko osoittaa miten suuri veroäyrin hinnan korotus olisi ollut, jollei valtio v. 1926 olisi ottanut osaa kunnallismaksuihin metsätulojensa perusteella ja verotettava määrä olisi pysynyt entisellään.

Veroäyrin hinnan korotus, ellei valtio olisi maksanut veroa metsätulojensa perusteella, penniä	L ä ä n i								Yhteensä
	Uusi-maa	Turku ja Pori	Häme	Viipuri	Mikkeli	Kuopio	Vaasa	Oulu	
	kuntien luku								
alle 1.....	14	34	13	7	1	3	11	3	86
1—4	9	14	9	2	6	2	13	6	61
5—9	2	2	4	5	3	1	5	4	26
10—19	1	—	5	2	2	4	5	1	20
20—49	—	3	4	1	4	2	2	9	26
50—99	—	1	3	1	—	2	4	14	25
100—149	—	1	—	2	—	1	1	2	7
150—199	—	—	—	—	—	—	1	2	3
200—299	—	—	—	—	—	—	3	3	6
300+	—	—	—	1	—	—	—	3	4
Yhteensä	27	55	38	21	16	15	45	47	264

Siinä tapauksessa, että taksoitettava määrä olisi pysynyt muuttumattomana ja että valtio metsätulojensa perusteella ei olisi ottanut osaa kunnallisveroihin v. 1926, olisi veroäyrin hinnan korotus kolmannessa osassa niitä maalaiskuntia, joissa valtio metsätulojensa perusteella oli verovelvollinen, ollut pienempi kuin penni. Kun näihin lisätään ne kunnat, joissa valtiolla ei ole metsäomaisuutta, eikä siis verovelvollinen, niin käytännössä kaikista Suomen kunnista oli siis n. $\frac{2}{3}$ sellaisia, joille valtion metsätulojensa perusteella suorittama vero ei olisi merkinnyt juuri mitään kunnan taloudessa. Ainoastaan 20 kuntaa oli sellaisia, joissa valtion suorittaman veron poisjääminen olisi aiheuttanut veroäyrin korotuksen vähintään markalla ja näistä on puolet sellaisia, joissa korotus olisi ollut yli 2 markan, nim. Savukoski (korotus 13: 99), Taivalkoski (4: 59), Ranua (3: 26), Pudasjärvi (2: 98), Turtola (2: 35), Säräisniemi (2: 13), Lestijärvi (2: 44), Kinnula (2: 12), Toivakka (2: 09) ja Korpiselkä (3: 52). Ellei valtio metsätulojensa perusteella olisi ottanut osaa kunnallisveroihin ja taksoitettava määrä olisi pysynyt entisellään, olisi veroäyrin hinta v. 1926 ollut:

Savukosken kunnassa	19: —	sijasta	32: 99
Taivalkosken	» 17: 33	»	21: 92
Pudasjärven	» 12: 80	»	15: 78
Ranuan	» 8: 50	»	11: 76
Säräisniemen	» 10: 50	»	12: 63
Turtolan	» 8: 25	»	10: 60
Lestijärven	» 5: —	»	7: 44
Kinnulan	» 9: 73	»	11: 85
Toivakan	» 11: —	»	13: 09
Korpiselän	» 10: 10	»	13: 62

kun taas vastaavat luvut esim. seuraavissa kunnissa, joissa valtion suorittaman veron merkitys kunnan tuloissa oli huomattava, olisivat olleet seuraavat:

Kuhmoniemen kunnassa	6: —	sijasta	7: —
Sodankylän	» 7: 55	»	8: 66
Rovaniemen	» 9: 40	»	10: 06
Suomussalmen	» 7: —	»	7: 81

Viitasaaren kunnassa	10: —	sijasta	10: 58
Ilomantsin	» 11: 50	»	12: 34
Pielisjärven	» 7: 10	»	7: 34
Suojärven	» 4: 70	»	5: 77
Suistamon	» 8: —	»	9: 11
Salmin	» 6: —	»	6: 38

Tämä vertailu osoittaa, että rinnakkaisissakin kunnissa, joissa olot muuten ovat toisiinsa verrattavat, valtion suorittaman veron vaikutus on hyvin erilainen ja että valtion suorittaman veron poisjättäminen useimmissa tapauksissa olisi ollut verraten merkitykseltön verrattuna siihen eroon, mikä on olemassa veroäyrin suuruuden välillä eri kunnissa ja vieläpä samassakin kunnassa eri vuosina, kuten seuraavalla sivulla olevasta taulukosta käy ilmi.

Kun kunnallisverotusta koskevien säännösten muuttamista tarkoittava hallituksen esitys 1921 valtiopäivillä oli laki- ja talousvaliokunnan käsiteltävänä, perusteli valiokunta valtion verovelvollisuutta metsätulojen perusteella sillä, että niissä kunnissa, joissa on suuressa määrässä kruununmetsiä tai -puistoja, näistä koituu kunnalle jonkun verran menoja, ja että kun nämä kunnat lisäksi ovat yleensä taloudellisessa suhteessa kovin heikot, olisi valiokunnan mielestä syytä määrätä myös valtiolle verovelvollisuus puheenalaisten maitensa puolesta.

Aikaisemmin esitetystä käy kuitenkin selville

että valtion metsätulojensa perusteella kunnille suorittama veron suuruus eri kunnissa, vieläpä naapurikunnissakin, on erilainen, vaihdellen v. 1926 muutamasta kymmenestä markasta neljäsosa miljoonaan,

että veroäyrin hinta v. 1926 niissä kunnissa, joissa valtio ei suorittanut veroa metsätulojen perusteella, vaihteli samalla tavalla kuin niissä kunnissa, joissa valtio metsätulojensa perusteella suoritti kunnallisveroa,

että valtion metsätulojensa perusteella suorittama vero on suu-
rimmalle osalle Suomen maalaiskuntia aivan merkitykseltön, kun taas

Seuraavassa eräitä esimerkkejä neljältä vuodelta kunnista, joissa valtion suorittama vero on ollut merkitsevä.

Kunta	Vuosi	Äyri-luku valtion osalta	Äyri-n hinta Smk.	Maksuun pantu määrä valtion osalta Smk.
Ilomantsi	1925	10 687	10: —	106 870: —
	1926	11 724	11: 50	134 826: —
	1927	5 200	11: 80	61 360: —
	1928	27 578	8: 75	241 307: 50
Kinnula	1925	4 416	6: 40	28 262: 40
	1926	2 709	9: 73	26 358: 82
	1927	2 709	7: 93	21 482: 62
	1928	6 643	7: 18	47 696: 99
Korpiselkä	1925	5 780	12: 30	75 082: 50
	1926	11 308	10: 10	114 211: 10
	1927	13 224	11: 37	150 357: 18
	1928	22 734	7: —	159 138: 30
Kuhmoniemi ...	1925	15 684	5: —	78 420: —
	1926	25 871	6: —	155 226: —
	1927	16 599	7: 10	117 852: 90
	1928	17 253	7: 50	129 397: 50
Pudasjärvi	1925	19 158	9: 30	178 169: 40
	1926	17 433	12: 80	223 142: 40
	1927	20 112	11: 30	227 265: 60
	1928	28 081	10: 20	286 426: 20
Rovaniemi	1925	22 376	8: 55	191 315: 30
	1926	19 647	9: 40	184 681: 80
	1927	40 727	8: 30	338 034: 60
	1928	40 651	8: 60	349 598: 60
Suomussalmi ...	1925	14 557	5: —	72 785: —
	1926	11 403	7: —	79 821: —
	1927	9 758	11: 75	114 656: 50
	1928	20 265	9: 85	199 610: 25
Taivalkoski	1925	9 840	24: 75	243 540: —
	1926	10 901	17: 33	188 914: 33
	1927	14 928	9: —	134 352: —
	1928	11 624	9: 60	111 590: 40

sillä on merkitystä vain muutamille suhteellisesti harvoille maalaiskunnille, ja

että tästä johtuen mainitun veron poistaminen aiheuttaisi huomattavan veron korotuksen suhteellisesti harvoissa kunnissa, sekä

että valtion suorittaman veron poistamisesta aiheutuva veron korotus olisi yleensä pienempi kuin mitä veroäyri-n hinta vaihtelee samoissakin kunnissa eri vuosina.

VALTIONMETSIIEN PINTA-ALAAAN PERUSTUVA VEROTUS.

Kun on tehty sellainenkin ehdotus, että valtio metsäpinta-alan mukaan maksaisi kunnallisveroa samojen perusteiden mukaan kuin yksityiset, lienee syytä tarkastaa, mihin tämänlaatuinen verotus johtaisi maan eri osissa.

Ylijohtaja J. OSKARI PEURAKOSKEN eduskunnan valtiovarainvaliokunnalle v. 1928 esittämän laskelman perusteella on laadittu asian valaismiseksi seuraava taulukko.

Lääni	Metsähallinnon äyrit						Maalaiskunnissa, joissa on metsähallinnon maita, oli v. 1926 äyrien	
	v. 1926			pinta-alaan perustuvan laskelman mukaan				
	luku	% koko äyri-määrästä	% eri läänien osalle	luku	% koko äyri-määrästä	% eri läänien osalle	yhteinen määrä	keski-hinta
Uusimaa	11 993	0.2	2.2	44 065	0.7	1.5	6 102 515	6: 53
Turku ja Pori	21 769	0.3	3.9	158 525	2.4	5.5	6 608 945	7: —
Häme	49 049	0.9	8.9	207 193	3.8	7.2	5 442 292	7: 51
Viipuri	119 901	3.0	21.7	376 005	9.5	13.1	3 972 181	6: 63
Mikkeli	24 549	0.9	4.5	87 123	3.1	3.1	2 775 707	7: 81
Kuopio	44 431	1.2	8.1	395 357	10.9	13.8	3 608 647	8: 97
Vaasa	64 913	1.3	11.7	322 023	6.4	11.2	5 069 464	8: 07
Oulu	215 509	5.1	39.0	1 277 202	30.0	44.6	4 251 955	9: 69
Yhteensä	552 114	1.5	100.0	2 867 493	7.6	100.0	37 831 706	—

Kuten tästä yhdistelmästä havaitaan, olisi laskelman mukaan valtion äyrimäärä v. 1926 kunnallisverotuksessa kohonnut 552 114:stä 2 867 493:een, eli enemmän kuin 5-kertaiseksi, jos valtio olisi joutu-

nut maksamaan veroa metsäpinta-alan mukaan. Huomattavimman eroavaisuuden valtion suorittaman veron jakaantumisessa olisi järjestelmän muutos aiheuttanut Viipurin ja Kuopion lääneissä. Kun Viipurin läänissä veroäyriin hinta on huomattavasti alhaisempi kuin esim. Kuopion läänissä ja myöskin veroäyrien luku olisi kohonnut Viipurin läänissä vain n. 3-kertaiseksi, sillä välin kuin se Kuopion läänissä olisi kohonnut n. 9-kertaiseksi, niin olisi verotusperusteen muuttamisesta ollut seurauksena, että Kuopion läänin ne kunnat, joissa on valtionmetsiä, olisivat hyötäneet Viipurin läänin vastaavanlaatuisten kuntien kustannuksella. Samoin olisi Oulun lääni, jossa veroäyri keskimäärin oli korkeampi kuin missään muussa läänissä, tullut saamaan entistä suuremman osuuden valtion suorittamasta verosta. Käytännössä olisi järjestelmä johtanut siihen, että Oulun läänin kunnallisveroista v. 1926 valtio olisi joutunut maksamaan 30 % eli lähes kolmannen osan.

Edellä esitetystä käynee selville, että lainsäätäjän tarkoitusta avustaa niitä kuntia, jotka ovat taloudellisessa suhteessa heikot, nykyisen verotusjärjestelmän mukaan, mikäli se tapahtuu valtionmetsien metsätulojen tai, kuten on ehdotettu, metsäpinta-alan perusteella suoritettavan veron muodossa, ei voida katsoa tarkoituksenmukaiseksi. Päinvastoin viittaa tähänastinen kokemus siihen, että valtion verovelvollisuus metsiensä osalta olisi poistettava. Valtio joutuu nim. muutenkin monella eri tavalla avustamaan heikossa taloudellisessa asemassa olevia kuntia ja erityisesti valtionmetsien osalta järjestämään hätäaputoita valtionmetsiin silloinkin, kun yksinomaan valtion metsätalouden etua silmällä pitäen saattaisi olla edullisempää lykätä töiden toimeenpanoa. Ennen kaikkea koskee tämä juuri Pohjois-Suomen ja rajaseudun kuntia, joiden asukkaat saavat pääasiallisen toimeentulonsa metsätalouden ja ensi sijassa valtion metsätalouden tarjoamasta ansiotyöstä, kuten muun muassa professori K. T. JUTILAN ja Oulun läänin maaherran E. Y. PEHKÖSEN tutkimukset Oulun läänin pohjoisosiin nähden ovat osoittaneet. Var-

mana voidaan niinkään pitää, että sitä mukaa kuin valtion metsätaloutta tehostetaan, se myöskin tietää työtarjoannon lisäystä sanottujen seutujen väestölle vuoden ympäri ja samalla lisää mahdollisuuksia näiden seutujen maatalouden kohottamiseksi ja taloudellisen elämän vaurastuttamiseksi.

Siinä tapauksessa, että eräitä heikossa taloudellisessa asemassa olevia kuntia tahdottaisiin edelleenkin erikoisemmin avustaa valtion puolelta, saattaisi asettaa harkinnan alaiseksi, eikö esim. sitä yli 5 miljoonan markan suuruista määrärahaa, joka nykyisin jaetaan veroina pienissä erissä n. puolelle Suomen maalaiskuntia, mutta josta avustuksesta tosiasiallisesti vain muutamat harvat kunnat saavat suurimman osan, voitaisi tarkoituksenmukaisemmin käyttää siten, että määrärahasta, jonka Eduskunta kutakin vuotta varten vahvistaisi, tarpeen tullen jaettaisiin joko halpakorkoisia lainoja tai suoranaista avustusta syrjäseutujen kunnille etenkin sellaisten kunnallisten yritysten toteuttamiseksi, jotka kysyvät tavallista suurempia rahallisia uhrauksia.

Näin voisi valtion avustus tarpeen tullen olla tuntuvampi silloin kuin apua todella tarvitaan ja avustuksen jako oikeudenmukaisempi kuin nykyään, jolloin valtio metsätulojensa perusteella avustaa vuosittain samoja suhteellisesti harvoja kuntia. Paitsi sitä, että samansuuruisen rahamäärän teho näin menetellen olisi nykyistä suurempi, säästyisi tämän kautta huomattavasti työtä sekä verotusviranomaisilta että metsähallinnolta. Tähän järjestelyyn näyttäisi olevan sitäkin suurempi syy, kun pohjoisimmat rajaseutujen kunnat, jotka ehkä kipeimmin apua tarvitsevat ja joissa valtionmetsät ovat vallitsevia, tuskin koskaan voivat sanottavasti päästä osallisiksi valtion metsätulojen perusteella suoritettavasta verosta, koska näiden kuntien metsät sijaitsevat suojametsäalueella, joissa hakkauksia mitä suurimmalla varovaisuudella on suoritettava ja tulot valtion metsistä siellä siitäkkin syystä supistuvat varsin vähiin.

O. J. Lakari.

DIE WALDERTRÄGE DES STAATES IN DER KOMMUNALBESTEUERUNG

VON

DR. O. J. LAKARI

Forstrat, Helsinki.

REFERAT.

Nach geltendem Gesetz ist der Staat gegenüber den Kommunen steuerpflichtig für die Hälfte des Reinertrags, den er, ohne Abzug der Verwaltungskosten, durch Verkauf von Wald oder Waldprodukten, der aus seinen Wäldern stattfindet, oder durch deren Verwendung seitens seiner eigenen Veredlungsanstalten erzielt. Zum erstenmal entrichtete der Staat an Kommunen Steuern auf Grund der von ihm i.J. 1921 erzielten Walderträge.

Die dem Staate auf Grund seiner Walderträge auferlegte Steuerlast belief sich i.J. 1926 auf insgesamt 4.75 Millionen Fmk. Die Zahl der Kommunen, in denen der Staat auf Grund seiner Walderträge Kommunalsteuern gezahlt hat, war 264 oder 49.7 % von der Totalsumme der Landkommunen. Für den grössten Teil der Kommunen sind die vom Staate entrichteten Steuern bedeutungslos. So erhielten 11 Kommunen im ganzen 40 % von dem Steuerbetrag, während 184 Kommunen 8.4 % davon bekamen.

Die Höhe des Steuersatzes (im allgemeinen 6—10 Fmk) schwankte in den Kommunen, wo der Staat auf Grund seiner Walderträge Kommunalsteuern entrichtete, auf dieselbe Weise wie in den Kommunen, wo er nicht steuerpflichtig ist. Die Abschaffung der vom Staat auf Grund seiner Walderträge gezahlten Steuern hätte nur in 20 Kommunen eine Erhöhung der Steuern um mehr als eine Fmk verursacht, und diese Erhöhung wäre im allgemeinen geringer gewesen als der Betrag, um den die Höhe des Steuersatzes in denselben Kommunen in den verschiedenen Jahren schwankt.

In dem Fall, dass der Staat auf Grund des Waldareals, wie die Privatwaldbesitzer, an den Kommunalsteuern teilgenommen hätte, wäre die Steuersatzzahl des Staates i.J. 1926 etwa auf das 5-fache gestiegen, und im Reg.

Bez. Oulu hätte der Staat etwa 30 % von den Kommunalsteuern zu zahlen gehabt.

Da sich die vom Staate zu entrichtenden Kommunalsteuern sehr ungleichmässig verteilen und u.a. die nördlichen Grenzkommunen, die am unterstützungsbedürftigsten sind und in denen die Staatswälder überwiegen, aber den Charakter von Schutzwäldern haben, nie in nennenswertem Grade an den aus den Walderträgen herfließenden, vom Staate zu zahlenden Steuern teilnehmen können, wird vorgeschlagen, dass die vom Staate auf Grund der Walderträge zu entrichtenden Steuern an die Kommunen abgeschafft würden und die Unterstützung finanziell schwacher Kommunen seitens des Staates auf andere Weise geregelt werden möchte.